

Naudsynt omstilling

INNLEGG Klima

Alle land må bidra dersom vi skal begrense den globale oppvarminga til to grader. Noreg står for ein liten del av verdas utslapp, men det betyr ikkje at vi kan unnlate å handle.

FNs klimapanel bereknar at utsleppa på verdsbasis må ligge på om lag to tonn per person i gjennomsnitt i 2050. I dag ligg Noreg på om lag elleve tonn per person. Det betyr at vi også i Noreg må endre måten vi organiserer samfunnet vårt på.

For å drøfte kva som skal til av omlegging, inviterer eg til konferansen «Noreg og vegen til lågutsleppssamfunnet» i Arendal 8. august. Professorane Jon Hovi og Tora Skodvin skriv i eit innlegg i Dagens Næringsliv 2. juli at dei er kritiske til spørsmålet: «Kva vil krevjast av omstilling i Noreg dersom vi



INVITERER.
Miljøvernminister
Bård Vegar
Solhjell.

FNs klimapanel bereknar at utsleppa på verdsbasis må ligge på om lag to tonn per person i gjennomsnitt i 2050

skal nå målet om at den globale oppvarminga avgrensast til to grader?» Noreg skal gjere vårt, men aleine har vi ikkje stor påverknad på verdas evne til å nå togradarsmålet. Likevel må vi planlegge for ei framtid der togradarsmålet blir nådd på verdsbasis. Fram til 2020 skal Noreg kutte utslepp tilsvarande minst 30 prosent av 1990-nivå. Noreg skal vere karbonnøytralt seinast i 2050.

Desse måla vil ha ein direkte klimaeffekt. Det er vanskeleg å dele Hovi og Skodvins bekymring over at målretta arbeid for utsleppsreduksjonar heime bidrar til «feil fokus» i handteringa av klimaproblemet.

Utsleppsmåla er viktige fordi dei kan påverke dei internasjonale forhandlingane i positiv retning og gjere det lettare for andre land å auke sitt ambisjonsnivå. Derfor er våre mål formulert slik at dei kan skjerpast om andre gjer meir innanfor ein global klimaavtale. Det er ei tett kopling mellom kva vi gjer heime og dei globale måla vi har forplikta oss til.

■ Bård Vegar Solhjell,
miljøvernminister

Useriøst om rein og

■ ■ ■ Forskingen bak DNS oppslag om reinsdyr som sulter ihjel, er dårlig, misvisende og bare nok et forsøk på å prøve å få ned tallet på rein, skriver **Tor A. Benjaminsen, Ivar Bjørklund, Erik S. Reinert og Espen Sjaastad.**

INNLEGG Næringsliv

Den 21. juni melder DN på forsiden og over to hele sider inne i avisen at det er lønnsomt å la reinsdyr sulte ihjel. Oppslaget var basert på en rapport fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) skrevet på oppdrag fra Miljøverndepartementet og Landbruks- og matdepartementet (LMD).

Torkild Tveraa, som ledet NINAs utredning, sin konklusjon er at et for høyt antall reinsdyr fører til høy naturlig dødelighet, og at reineierne får store beløp i rovdyrerstatning som de ikke har krav på. De snytter angivelig dumsnille politikere og skattebetalere.

Det er vanskelig å tenke seg noe mer forutsigbart innen forskning på reindrift enn nettopp disse konklusjonene. NINAs forskerne har sagt de samme tingene flere ganger tidligere – blant annet i en rapport om rein og rovvilt i Finnmark fra 2012, en rapport om bærekraftig reindrift fra 2004, og i artikler fra 2003 og 2007.

Det er imidlertid mye problematisk i disse publikasjonene. Fjorårets rapport fra Finnmark baserer seg for eksempel på kadavre som i overveidende grad kommer fra vinterbeitene, mens rovvilttapene mange steder er størst om sommeren. Da er flokken mer spredd og mindre oversiktlig for eierne,

men det er samtidig nok beiter. Tap til ørn er spesielt store i mange av sommerbeiteområdene i Finnmark og Troms, men ørnen i disse fylkene glimrer med sitt fravær i den siste rapporten fra NINA.

Tallgrunnlaget er til tider svært spinkelt. For eksempel er dødeligheten på 15 prosent som Tveraa rapporterer til NRK basert på kun 15 byttedyrrapporter. Rapportene er fulle av besynderlige valg med hensyn til statistiske modeller og eksklusjon av data. Lokale variasjoner aggregeres bort eller avfeies som unntak. Som forskning holder NINAs rapporter rett og slett ikke mål.

De faktiske funnene i disse rapportene er stort sett banale. Blant annet finner man at:

- Harde vintre medfører større tap til rovvilt.
- Områder med mange rein har større tap til rovvilt enn områder med få rein.
- Selvdøde dyr veier gjennomgående mindre enn levende dyr.
- Små eller svake dyr er lettere å drepe; i noen år finner man derfor at også byttedyrrapportene gjennomsnittlig veier mindre enn dyr som overlever.

Her er altså ingen overraskelser. Men i mangel av mer håndfaste resultater føres disse enkle sammenhengene som bevis for at byttedyrene uansett ville ha bukket under. Hypoteser kan dermed presenteres som konklusjoner, og antagelser får status som lovmesigheter.



■ REINDRIFT. Rapportene og oppslagene om rovvilt og rein føyer seg inn i Landbruks- og matdepartementets lange kampanje for å redusere reinntallene, skriver artikkelforfatterne. Her reindrift fra Saltfjellet.
Foto: Thomas T. Kleiven

Enda mer problematisk er den underliggende agendaen utrederne målbærer. Rapportene og oppslagene om rovvilt og rein føyer seg inn i LMDs lange kampanje for å redusere reinntallene. Samtidig ønsker ulike nærings- og miljøinteresser å overta kontrollen over reindriften arealer.

Det er ikke nytt at enkelte forskere og deres institusjoner er villige til å gå langt for å legitimere statlig politikk, men i dette spillet er NINA kun en brikke. Da de to departementene bestilte denne utredningen fra NINA til fire milli-

oner kroner uten offentlig tilbud visste de utmerket godt hvilke resultater de ville få. Både miljøvernminister Solhjell og hans politiske rådgiver Garberg var da også raskt ute med å forsvare rapporten.

Tidligere reindriftssjef Jon Meløy sier at NINA-rapporten «er svært spekulativ og virker som et bestillingsverk. Det er ikke uvanlig at de som får et lukrativt oppdrag konkluderer med det oppdragsgiveren ønsker.» Likeledes sier Ellen Inga O. Hætta, som også har vært reindriftssjef og statsse-

Misvisende om handlingsregelen

INNLEGG Politikk

IDN 2. juli påstår Erna Solberg at det viktigste med handlingsregelen er at oljeinntektene skal brukes til å investere i framtidig konkurransekraft. For et parti som vil samarbeide med Frp, er det sikkert bekvemt å legge mer vekt på hva vi bruker oljeinntektene på enn hvor mye vi bruker.

Hovedpoenget med handlingsregelen er likevel behovet for en troverdig og forutsigbar regel for innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi. Oljeinntektene



SYNES PÅSTANDENE ER URIMELIGE. Statssekretær Hilde Singsaas, Finansdepartementet.

gir oss store muligheter, men bare hvis inntektene forvaltes på en ansvarlig måte. Mange land har erfart at en uansvarlig bruk av slike inntekter har svekket økonomien framfor å styrke den.

Så er det riktig at vi da handlingsregelen ble innført, også la vekt på at oljeinntektene skulle brukes til å styrke vekstevnen i

77 Hovedpoenget med handlingsregelen er likevel behovet for en troverdig og forutsigbar regel for innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi

fastlandsøkonomien. Å si at Regjeringen ikke har fulgt opp dette, faller på sin egen urimelighet. Mens statsbudsjettets utgifter har vokst med rundt 20 prosent siden 2005, har realveksten innen samferdsel vært over

tre ganger så sterk, på rundt 65 prosent. Realveksten innen forskning har vært over 30 prosent. I tillegg har vi hatt en kraftig satsing på barnehager, skole og høyere utdanning. NHOs beregninger fra 2008 som Solberg viser til, gir et misvisende bilde av denne satsingen.

Høyre har ikke maktet å skape enighet med Frp om oljeengebruken. Men for en regjering som vil bidra til framtidig velferd og verdiskaping, er handlingsregelen fortsatt en avgjørende forutsetning.

■ Hilde Singsaas, statssekretær i Finansdepartementet

rovvilt



kretær for Høyre, at «noen forskere har sugerør inn i statskassa» og henviser til denne siste NINA-rapporten.

Det er godt mulig at dagens ordning for erstatning av tap til rovvilt ikke er hensiktsmessig og bør revideres. Miljøverndepartementet har da også en ny ordning til vurdering for tiden. Lanseringen av den siste NINA-rapporten gjør det imidlertid naturlig å spørre om formålet er å få til mer effektive mekanismer for beregning av tap til rovvilt, eller om hovedmålet til de to departementene heller er å redusere samlet erstatnings-

beløp og - som vanlig - å få ned reintallene.

Uansett får vi håpe at forvaltningen greier å drive denne prosessen videre uten at en hel næring igjen blir mistenkeliggjort på sviktende grunnlag.

■ *Tor A. Benjaminsen, Professor, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Ivar Bjørklund, Førsteamanuensis, Tromsø Museum, Universitetet i Tromsø, Erik S. Reinert, Professor, Tallinn University of Technology og Espen Sjaastad, Professor, Universitetet for miljø- og biovitenskap*

■ ■ ■ Runde former er attraktive også for flytere.

Rund er best



TEKNOLOGI
CARL
LIEUNGH

Teknologiske nyvinninger forutsetter evne til å løfte blikket og tenke «utenfor boksen». Flytende produksjons- og boreenheter har vært dominert av skipsformede og halvt nedsenkbare innretninger. De skipsformede installasjonene har i motsetning til de halvt nedsenkbare også mulighet for lagring av olje eller kondensat ombord. De første produksjonsenheter av denne typen var konverterte skip, og formen ble beholdt også for nybygg.

Et oppankret skipsformet skrog må kunne endre retning og holde baugen opp mot været. Til det trengs et dreisystem som lar skipet rotere rundt en aksling eller «turret» som er stasjonær i forhold til jordkloden (geostasjonær) og koblet til sjøbunnen. Disse koblingene kalles stigerør eller «risere» og kan transportere olje, gass, kjemikalier, signaler og elektrisk kraft. Overføring fra den geostasjonære akslingen til det roterende skipet nødvendiggjør en kompleks svivel. Et skip er dessuten konstruert for å bevege seg i vannet med minst mulig motstand, og det legges liten vekt på gode bevegelser ved lav hastighet.

Ideen til et sirkulært skrog som erstatter for det skipsformede sprang ut fra et ønske om å kunne ankre opp skroget uten den kostdrivende og kompliserte

rende «turret»- / svivelteknologien. Et sirkulært skrog reagerer likt på omgivelseskraftene uansett hvilken retning de kommer fra. Dette betyr at ulike retninger på bølger, vind og strøm ikke skaper samme problemer som for et skipsskrog.

I Goliat-prosjektet ble det besluttet å drive plattformen med ren kraft fra land for å redusere CO₂-utslippene. Et tradisjonelt produksjonsskip kunne ikke benyttes fordi det ikke fantes teknologi for overføring av tilstrekkelig elektrisk kraft gjennom en svivel. Goliat-plattformen har også nye løsninger for tryggere arbeidsforhold, for eksempel er alle områder innebygget for beskyttelse av personell og utstyr mot kulde, snø og vind.

77 Vi har sett behov for og utviklet løsninger der det sirkulære skroget gir unike fordeler for flere nye anvendelser av LNG til havs, flytende gasskraftverk og flytende boligenheter

Feltutbygginger både i norske og andre farvann beveger seg nordover og inn i arktiske områder. Støttet av Statoil utviklet vi et konsept for en flytende produksjonsenhet for det russiske Stockman-feltet med isbrytende egenskaper. Studien viste at et sylindrisk skrog har enda større fordeler i drivende is enn i åpent vann. Omfattende modelltester ga gode indikasjoner på at det ville være mulig å stå imot de enorme kreftene fra is med skrugarder opp til 20 meters dybde. Det er mindre energikrevende å bryte isen ned

enn å bryte den opp, og det er samme prinsippet som polarskipet «Fram» benyttet.

Offshoreutbygginger beveger seg også mot områder med svært dypt vann. Store havdyp kombinert med høye temperaturer og høyt trykk i brønns-trømmene gjør bruk av tradisjonelle fleksible stigerør vanskelig eller umulig. Vi har gjort studier som viser at det er mulig å bruke frithengende stålrør (Steel Catenary Risers) fra en produksjonsenhet med lager i områder med hardt vær som Vøringplatået, Vest av Shetland og Mexico-golfen.

I våre dialoger med oljeselskapene har vi sett behov for og utviklet løsninger der det sirkulære skroget gir unike fordeler for flere nye anvendelser som produksjon av LNG til havs, flytende gasskraftverk og flytende boligenheter.

Det tar tid å få aksept for nye teknologiske løsninger. Å få et oljeselskap til å være første bruker er en stor utfordring. Da Sevan Marine i 2005 fikk sin første kontrakt på en sirkulær produksjonsenhet i Brasil, var det etablert forbindelse med forskere hos kunden, og de hadde sett fordelene og vurdert sirkulære flytere på et konseptuelt nivå. Dette bidro til at en sylindrisk flyter ble valgt. Valget åpnet også døren for ytterligere fire produksjonsenheter, fire boreenheter og to boliggriger.

Påstanden om at Jorda er rund, ble først framsatt av greske filosofer 600 år f.Kr, men troen på en flat jordskive ble holdt i hevd helt til Magellans jordomseiling sent på 1500-tallet, altså over 2000 år senere. Utviklingen går betydelig raskere i vår tid, og vi ser økende interesse for og tro på den sirkulære flyterteknologien.

■ *Carl Lieungh, konsernsjef, Sevan Marine*

Hemmer ikke kvinnene

INNLEGG Arbeidsliv

DN omtaler i oppslaget «Kvinner blir demotivert» utfordringen en samlet forretningsadvokatbransje opplever - vi har for få kvinner i ledende posisjoner. Utfordringen er tatt på alvor og bransjen har arbeidet sammen om tiltak for å fremme kvinneandelen. Arbeidet har identifisert holdninger, arbeidsmønstre og kompetanse som bør utvikles og uttrykker en tydelig endringsvilje hos advokatfirmaene.

Kvinneutvalgets leder, Kristine Madsen, peker i oppslaget på at

likedelingsmodellen som praktiseres blant partnerne i de store advokatfirmaene hemmer kjønnsbalansen. Det er ikke mitt inntrykk. De fleste likedelingsmodeller er sofistikerte nok til å håndtere resultater skapt gjennom et mangfold av bidrag. I USA snudde den negative utviklingen i antallet kvinnelige partnere ifjor. Økningen var størst i store advokatfirmaer med likedelingsmodeller. (The American Lawyer 28.12.2012)

For å få kvinner til å ønske seg en lederkarriere tror jeg på tiltak



Anne Helene Osberg.

som legger til rette for å utvikle forretningsforståelse. Å mestre denne dimensjonen inspirerer. Det kan bidra til at flere kvinner har lyst til å bli partnere.

Juryen ved Advokatforeningens talentpris for 2013, uttalte at bransjen gjør mye og viser stor endringsvilje. Selmer fikk prisen med tøff konkurranse fra øvrige nominerte som i hovedsak var store advokatfirmaer med likedelingsmodeller. Det skjer ingen revolusjon over natten, men små, viktige kursendringer er foretatt. Jeg har tro på en positiv utvikling, også i Norge.

■ *Anne Helene Osberg, Partner og HR direktør i Advokatfirmaet Selmer DA*

DEBATT debattdag.no

Profitt foran pasienter

Den gode lærer

En fremtidsregel

Diplomatisk kjønnsbalanse

DN 2. juli.